

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

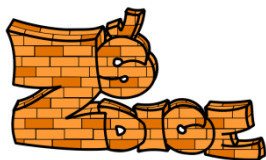
web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Základní škola Zdice

Preventivní program základní

č. j. 1277/24

Zpracovala: Mgr. Miroslava Lodeová
Mgr. Lucie Sklenářová

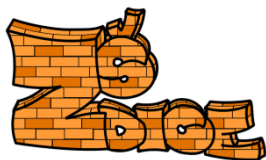

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

1 ÚVOD	4
1.1 Současný stav v oblasti výchovy a zdravého vývoje dítěte	4
1.2 Škola a její role ve výchově dětí	4
2 PREVENTIVNÍ PROGRAM	6
2.1 Cíle preventivního programu	6
2.2 Úkoly preventivního programu	6
2.3 Hlavní aktivity preventivního programu	7
2.4 Role pracovníků školy při realizaci PP a minimalizaci šikany	10
3 ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE	12
3.1 Podmínky školy	13
3.2 Stanovení projektů primární prevence	13
3.3 Cíle školní primární prevence	13
3.4 Tým primární prevence	15
3.5 Financování MPP	18
4 SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÝCH JEVŮ VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH	19
4.1 Prevence pro 1. stupeň ZŠ	19
4.1.1 Návrhy na probírání témat v rámci učiva	19
4.2 Prevence pro II. stupeň ZŠ	20
4.2.1 Návrhy na probírání témat v rámci učiva	20
4.3 Specifická primární prevence rizikových jevů v projektech	23
5 NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE	25
5.1 Hry, které je možno použít při realizaci PP	25
6 PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ	27
6.1 Krizový plán řešení šikany ve škole	28
7 KONZULTAČNÍ HODINY ŠKOLNÍHO METODIKA PREVENCE PRO RODIČE A ŽÁKY	29
8 SEZNAM ZAŘÍZENÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE PROBLEMATIKOU PRIMÁRNÍ PREVENCE V OBLASTI SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ	30
8.1 Instituce poskytující služby v oblasti prevence	32
Příloha č. 1	33
Příloha č. 2	39
Příloha č. 3	41
Příloha č. 1: Návykové látky	42
Příloha č. 2: Rizikové chování v dopravě	72
Příloha č. 3: Poruchy příjmu potravy	83
Příloha č. 4: Alkohol	94
Příloha č. 5: Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě ve škole	120
Příloha č. 6: Školní šikana	158
Příloha č. 7: Kyberšikana a další formy kybernetické agrese	198
Příloha č. 8: Homofobie	227
Příloha č. 9: Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus	235

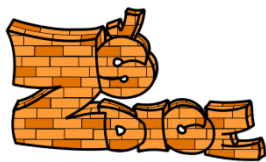

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Příloha č. 10: Vandalismus	246
Příloha č. 11: Záškoláctví	266
Příloha č. 12: Krádeže	278
Příloha č. 13: Rizikové chování ve školním prostředí	283
Příloha č. 14 Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí	318
Příloha č. 15: Netolismus	336
Příloha č. 16: Sebepoškozování	345
Příloha č. 17: Nová náboženská hnutí	355
Příloha č. 18: Rizikové sexuální chování	372
Příloha č. 19: Příslušnost k subkulturám	391
Příloha č. 21: Rizikové chování ve školním prostředí - rámcový koncept	402
Příloha č. 22: Rizikové chování	421
Příloha č. 23: Psychická krize/ duševní onemocnění žáka	444
Příloha č. 24: Rizikové chování	481
ÚVOD	508
A. POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU PODEZŘELÉ LÁTKY PŘI PODEZŘENÍ NA UŽITÍ OMAMNÉ LÁTKY ŽÁKEM	510
B. POSTUP ŠKOLY PŘI ŠETŘENÍ ZNEUŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK NEBO PÁCHÁNÍ TRESTNÉ ČINNOSTI, PLNĚNÍ OZNAMOVACÍ POVINNOSTI	513
C. POSTUP ŠKOLY PŘI DIAGNOSTICE A VYŠETŘOVÁNÍ	515
D. ŘEŠENÍ PŘÍPADŮ SOUVISEJÍCÍCH S KRÁDEŽEMI A VANDALISMEM	516
E. POSTUP ŠKOLY V PŘÍPADĚ NÁSILÍ – BRUTÁLNÍHO NÁSILÍ:	517
F. POSTUP ŠKOLY V PŘÍPADĚ NÁSILNÉHO VNIKnutí – OHROŽENÍ STŘELNOU ZBRANÍ	517
G. POSTUP ŠKOLY PŘI ZÁŠKOLÁCTVÍ	517
H. POSTUP ŠKOLY PŘI PODEZŘENÍ NA PORUCHU PŘÍJMU POTRAVY	518
CH. POSTUP ŠKOLY PŘI PODEZŘENÍ NA PSYCHICKOU KRIZI/DUŠENÍ ONEMOCNĚNÍ ŽÁKA	518
I. POSTUP PŘI PODEZŘENÍ NA PSYCHICKOU KRIZI/DUŠEVNÍ ONEMOCNĚNÍ ŽÁKA	519
J. POSTUP ŠKOLY PŘI SEBEPOŠKOZOVÁNÍ	520
K. POSTUP ŠKOLY PŘI PODEZŘENÍ NA TÝRANÉ A ZNEUŽÍVANÉ DÍTĚ VE ŠKOLE	520
L. POSTUP ŠKOLY PŘI OBDRŽENÍ VÝHRUŽNÉ ZPRÁVY	522
M. POSTUP ŠKOLY PŘI SPOLUPRÁCI S RODIČI A PREZENTACE JEDNOTLIVÝCH AKTIVIT	523

1 ÚVOD

1.1 Současný stav v oblasti výchovy a zdravého vývoje dítěte

Růstu a vývoji dětí v dnešní době je věnována pozornost odborníků i laiků z mnoha důvodů, zvyšuje se dětská nemocnost a úrazovost, dochází k nárůstu chronických onemocnění a alergických chorob, stále více dětí je nějakým způsobem handicapovaných, přibývá dětí hyperaktivních a hyperkinetických, které jsou nesoustředěné, neklidné a zbrklé. Objevují se ale i problémy, které se netýkají pouze zdravotního stavu, mnoho dětí a mladých lidí žije v neúplných rodinách, běžnou záležitostí se pro děti stává cigareta, alkohol či jiné drogy, v dětských kolektivech se objevuje šikana, roste dětská kriminalita. Příčiny této složité situace spočívají převážně ve změněném životním stylu moderní populace, v zhoršující se kvalitě životního prostředí, v proměnách vztahů lidí k přírodě, společnosti a tradičním hodnotám, mezi které patří i rodinný život a prostředí, ve kterém děti vyrůstají.

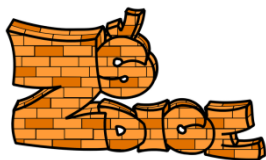
Velice důležitým místem pro zdravý vývoj dítěte a později mladého člověka je rodina. Rodina dává dítěti základ, je předpokladem jeho budoucího místa ve společnosti, utváří hodnotový žebříček dítěte. Rodina je v zemích euroamerické kultury zasažena velkými změnami. Tradiční hodnoty křesťanské morálky ustupují do pozadí, rodičovské role se mění, zvyšuje se rozvodovost, podíl neúplných rodin ve společnosti, matky často volí život bez partnera. Úspěch, finance a kariéra obou rodičů je upřednostňována před rodičovskou rolí. Objevují se i nejasnosti kolem rodičovských rolí, dřívější otcovská autorita se postupně vytrácí. Otec, který zabezpečuje rodinu po finanční stránce, je více mimo domov a výchovu dětí přebírá matka, která je sama zaměstnaná. Rodina tráví stále méně společných chvil, členové rodiny nevyrostají často spolu, ale vedle sebe.

Dalším trendem dnešní společnosti, je závažný sociální problém, nezaměstnanost. Nezaměstnaní rodiče řeší velké množství problémů, ať už se jedná o nedostatek finančních prostředků či psychické problémy, které tato situace s sebou přináší, bohužel i nejrůznější závislosti, kterým nezaměstnaný rodič v zoufalé sociální situaci může propadnout. Je zřejmé, že tento stav ovlivní i vývoj dítěte, zvláště pokud je nezaměstnanost jednoho či druhého rodiče dlouhodobá.

Nejen dospělí, ale i děti jsou nuceny vyrovnat se s vlivy dnešního životního prostředí, především zvládnout rozpory mezi ideály, které se jim snažíme vštípit a skutečnou životní realitou, která je mnohdy odlišná od života popisovaného v učebnicích jako „správný životní styl“ nebo života předkládaného médií a reklamami, které dnes mají obrovskou moc.

1.2 Škola a její role ve výchově dětí

Naše škola si je vědoma toho, že je kulturně-sociálním prostředím, kde dochází k sekundární socializaci dítěte. Snažíme se vytvářet příležitost pro rozvíjení tvůrčích schopností dětí, podporovat jejich přirozenou zvědavost a touhu po vědění, ale také vytváříme vhodné klima pro kamarádké vztahy s vrstevníky. Respektujeme dětská práva, učíme je toleranci v rámci kultury naší společnosti i mezi různými kulturami navzájem. Naši pedagogičtí pracovníci se snaží podporovat zdravý životní styl dětí, eliminovat rizikové faktory z prostředí, podílet se na výchově dětí a posilovat jejich zdravotní stav. Snažíme se však nezapomínat na své hlavní poslání, tedy na svou funkci edukační instituce, kdy je nutné poskytovat žákům vzdělání podle zvoleného vzdělávacího programu a vychovávat žáky k samostatnému

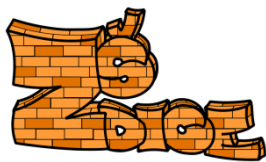
Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

myšlení a rozhodování, pomáhat dětem osvojovat hlavní zásady a normy lidského jednání.

Specifikem naší školy jsou oddělené budovy 1. a 2. stupně.

2 PREVENTIVNÍ PROGRAM

2.1 Cíle preventivního programu

Základním cílem preventivního programu je vytvářet podmínky pro formování zdravého životního stylu dětí a mládeže a osvojování potřebných sociálních dovedností důležitých k zapojení se do života společnosti. Škola se podílí na vytváření takových vztahů uvnitř školy, vztahů školy k rodičům, pedagogů k dětem a také mezi nimi samotnými, které zohledňují a respektují osobnost dítěte, tolerují jejich zvláštnosti, posilují schopnost samostatného myšlení a rozhodování ve všech oblastech života. Tyto aktivity školy jsou zaměřeny na vytvoření klimatu, ve kterém by byly omezeny vlivy sociálně patologických jevů dnešní společnosti a zároveň posilovat osobnost dítěte tak, aby bylo samo schopno rozpoznat hrozící nebezpečí.

Mezi možná nebezpečí, na která je preventivní program zaměřen, patří drogové závislosti, alkoholismus, tabakismus, gamblerství, negativní vliv médií (PC hry, internet apod.), šikana, různé formy násilného chování (vandalismus, rowdies,...), vliv nebezpečných sekt, otázky rasové snášenlivosti a sexuálního zneužívání. Pedagogické aktivity samozřejmě musí zasáhnout i výchovné problémy jako jsou například poruchy chování, nezdravé rodinné prostředí apod.

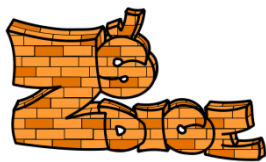
Preventivní program zahrnuje aktivity, které předcházejí nástupu problému, je součástí primární prevence, jejímž hlavním cílem je předcházení vzniku patologického jevu.

2.2 Úkoly preventivního programu

Efektivní prevence musí mít složku informační, postojoyou a dovednostní. Je nutno zabezpečit tyto činnosti:

- Důsledné a soustavné vzdělávání žáků, učitelů a ostatních pracovníků ve školství, osvěta rodičů v oblasti zdravého životního stylu, etické a právní výchovy.
- Předcházení neúspěchu u žáků ve výuce.
- Utváření postojů ke společnosti, zdravému životnímu stylu a speciálně zneužívání drog u učitelů, rodičů a žáků.
- Vytváření optimálních podmínek pro vzdělávací proces, kdy je minimalizováno nepříznivé ovlivňování rozvoje schopností a osobnosti žáků.
- Vytváření dovednosti v sociální komunikaci, zvládnání sociálních vztahů a stresových situací žáků i učitelů, dovednosti odmítat drogu u žáků.
- Vytváření důvěryhodných poradenských služeb pro žáky, učitele a rodiče, které jsou pro ně snadno dosažitelné a plně akceptovatelné.
- Dostatečnou nabídku hodnotných volnočasových aktivit.

Velmi důležitá je koncepčnost a souvislost vlivu na žáka s výraznou převahou pozitivních motivů, vzorů a aktivit posilujících zdravé způsoby chování a osobní odpovědnost žáků za zdraví nad přílišným varováním a odstrašováním. Dodržovat ustanovení Úmluvy o právech dítěte ve smyslu „práva dítěte na

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

fyzický, duševní, morální, duchovní a sociálně zdravý rozvoj“ zajistí podmínky optimálního rozvoje žáka. Tyto jsou porušovány, neučiní-li společnost vše, aby zabránila škodlivým vlivům zneužívání drog. Zájem na potřeby dítěte má být prioritní. Celá společnost, tedy i škola, musí vynaložit všechny síly na ochranu dětí před zanedbáváním výchovy a nedůslednou ochranou dětí před škodlivými vlivy. Nebezpečné je i povědomí, že drogu nelze zakázat (tvrzení – Je každého věc, že si ničí zdraví a život). Má psychologické opodstatnění, že děti a mládež jsou právně nezpůsobilé a neumí posoudit veškeré souvislosti tak důležitých a osobně i společensky nebezpečných rozhodnutí brát drogy. Nástrojem prevence je i přiměřená represe.

Při realizaci prevence u dětí a mládeže je významná spolupráce školy nejen s rodiči žáků, se školskými institucemi, obcí a zřizovatelem, ale i s institucemi jiných resortů (zdravotnictví, sociálních věcí, vnitra aj.) a nestátními institucemi, které se rovněž podílejí na prevenci zneužívání návykových látek.

Za prioritní aktivity uplatňované v rámci preventivního programu se považuje:

- včasné odhalování specifických poruch učení a chování či jiných poruch
- třídnické hodiny, komunitní kruhy
- nové vyučovací metody, například nové zážitkové formy, práce ve skupinách, hraní rolí, sociální hry, psychohry a kvízy v třídnických hodinách
- doučování žáků
- třídní schůzky vedené formou triád (žák, rodič, učitel)
- preventivní programy podle potřeb, které vyplynuly při evaluaci
- metody aktivního sociálního učení
- poradenská činnost
- včasná spolupráce pedagogů, pedagogických asistentů, psychologa, výchovného poradce a metodika prevence při vyskytnutí potíží
- besedy, přednášky pro žáky a rodiče

2.3 Hlavní aktivity preventivního programu

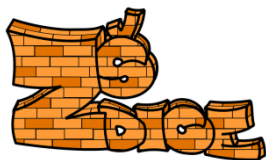
Aktivity školy v průběhu školního roku jsou zaměřeny na:

- efektivní specifickou primární prevenci
- rozpoznání rizikových jevů
- zajištění včasné intervence nebo krizové intervence

V rámci minimálně preventivního programu jsou realizovány tyto aktivity:

Další vzdělávání školních metodiků prevence a ostatních pedagogických pracovníků, umožnění přístupu pedagogickým pracovníkům k aktuálním informacím v oblasti prevence sociálně patologických jevů a osvojování si nových technik práce s dětmi, ale i péče o pracovníky, vzhledem k náročnosti povolání (semináře týkající se odolnosti vůči stresu apod.)

Další vzdělávání probíhá v souladu s plánem pro konkrétní školní rok, jednotlivých seminářů a vzdělávacích akcí se pedagogičtí pracovníci účastní dle konkrétní nabídky pro daný školní rok.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Samozřejmostí je individuální vzdělávání a vzájemná výměna zkušeností v oblasti prevence. S jednotlivými body minimálního preventivního programu a jejich plnění jsou pracovníci školy seznamováni pravidelně vždy na pedagogických radách, případně i mimo ně.

Ve školním roce 2010/2011 se zúčastnilo 12 pedagogů naší školy 78 hodinového kurzu minimalizace šikany. (MIŠ) Zbývající pedagogové školy byli doškoleni v šestihodinovém semináři. Škola se svým školitelem nadále spolupracuje. Ve škol. r. 2012 prošla celá sborovna kurzem MBTI - I., II. /Typologie osobnosti/. Ve škol. r. 2014/15 prošla celá sborovna seminářem: Management třídy. Ve školním roce 2015/16 prošla celá sborovna čtyřdenním seminářem Komunikací k respektování I., II a někteří pedagogové absolvovali MBTI III. Na konci roku 2015/16 prošla celá sborovna dvoudenním seminářem OSV.

Zavádění výchovy ke zdravému životnímu stylu, právní a etické výchovy do výuky jednotlivých předmětů, tak aby toto výchovné působení nebylo pouze jednorázové, ale tvořilo komplexní a smysluplný celek.

Uplatňování různých forem a metod působení na jednotlivce a skupiny dětí v celé fázi pedagogického procesu s ohledem na jejich osobnost a věkové zvláštnosti. Formy a metody jsou zaměřeny na podporu rozvoje osobnosti žáků a získávání potřebných sociálních dovedností. Jedná se především o osvojování si dovedností jako naslouchání, schopnost diskuse a zdravého sebeprosazení, zvládání konfliktu, umění přijmout kompliment i kritiku, učení se asertivnímu chování. Pedagogové užívají nové vyučovací metody, například nové zážitkové formy, práce ve skupinách, hraní rolí (sociální hry, psychohry), využití her a kvízů atd.

Vytváření podmínek pro smysluplné využití volného času.

Prohlubování spolupráce s rodiči a osvětová činnost pro rodiče v oblasti zdravého způsobu života, preventivních aktivit a výchovy a vývoje dětí.

Průběžné monitorování školní situace z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, neúspěchu ve výuce, sociálního klimatu a vytváření podmínek pro zdravý vývoj dětí. Monitoring je velmi důležitý především pro včasné zachycení ohrožených dětí a pro aktuální přizpůsobení situace vzniklým potřebám. Na webu školy funguje schránka NNTB, která je pravidelně vyhodnocována.

Uplatňování diferencovaného přístupu při realizaci preventivních aktivit, tzn. s ohledem na specifické zvláštnosti jako je věk, osvojené dovednosti, prostředí, ze kterého vychází apod.

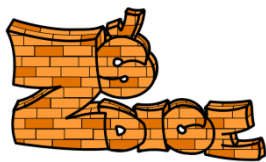
Poradenství metodika školní prevence a výchovného poradce pro žáky, školního psychologa pro rodiče a ostatní pedagogické pracovníky. V případě potřeby zprostředkování kontaktu se specializovanými pracovišti dětem, rodičům i ostatním pracovníkům školy.

Rozvoj kompetencí žáků

- sociální dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace)
- pozitivní vnímání sebe sama
- rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle)

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců
- zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

Přístup k informacím a práce s informacemi

- Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace. Vytváření vlastního názoru, životního postoje.

- Poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

Spolupráce

- celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel - žák
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) - rodič
- třídní schůzky vedené formou triád, den otevřených dveří pro rodiče
- spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu
- propojení školy s dalšími institucemi (odb. pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence)

Učitel - žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů výukových i výchovných je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

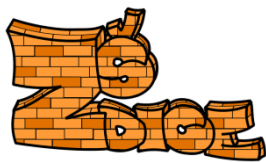
Učitelé nabízejí všem rodičům možnost individuální konzultace a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali. Rodiče mají možnost navštívit i výuku, často se zapojují do výuky v rámci svých možností a poznávají tak prostředí školy a lépe tak chápou potřeby svých dětí ve škole. Rodičům jsou informace o chování, prospěchu, školního úspěchu a neúspěchu podávány pomocí ŽK (elektronické nebo ŽK v papírové podobě, pomocí kritérií v ŽK a vyhodnocování týdenních plánů v 1. - 2. roč. Při velkém zhoršení prospěchu jednotlivého žáka jsou ve čtvrtletích rodiče informováni písemně a na triádách.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném školním neúspěchu a problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojuje do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.) Na webu školy funguje schránka důvěry a NNTB.

Práce s problémovými žáky, prevence školního neúspěchu

Škola monitoruje žáky s problémovým chováním a prospěchem. Těmto žákům je věnován zvýšený dohled třídních i ostatních učitelů, neboť je u těchto žáků zvýšené riziko výskytu sociálně patologických jevů. Proto jsou posuny v chování a prospěchu těchto žáků pozorně sledovány a práce s žáky podléhá důsledné kontrole. Práci s problémovými žáky a žáky s výukovými problémy je pověřen školní metodik prevence a výchovný poradce, kteří při své činnosti úzce spolupracují s třídními učiteli a pedagogickými asistentkami.

Zaměřujeme se na:

- individuální přístup v hodinách
- diferencovanou práci v hodinách
- podpůrná opatření ve výuce
- spolupráce se všemi členy školního poradenského pracoviště
- zvýšenou spolupráci se zákonnými zástupci žáků
- individuální doučování
- skupinové doučování
- umožňujeme konzultace pro žáky i rodiče
- vedení webu třídy

2.4 Role pracovníků školy při realizaci PP a minimalizaci šikany

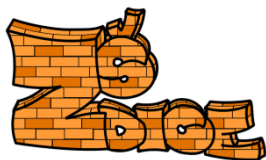
Při realizaci preventivního programu škola věnuje pozornost osobnostnímu rozvoji žáků, emočně sociálnímu rozvoji a rozvoji komunikačních dovedností. Zaměřujeme se především na tyto oblasti:

- rozvoj sebepoznání
- růst sebevědomí
- práce s emocemi
- rozvoj komunikačních dovedností
- rozvoj schopnosti jednat asertivně, umět odmítat, bránit se agresivitě a manipulaci
- rozvoj schopnosti řešit konflikty
- rozvoj schopnosti správně se rozhodovat na základě získaných informací
- rozvoj schopnosti zvládat stresové situace
- rozvoj dovedností spolupracovat
- rozvoj schopnosti plánovat, hledat a nacházet smysl života

Žáci se zdravým sebevědomím, vybaveni komunikačními dovednostmi a schopnostmi řešit konstruktivně konflikty, zvládající své emoce v náročných životních situacích, jsou schopni spolupracovat a bránit se agresivitě a manipulaci, dokážou se lépe rozhodovat a jsou odolnější vůči rizikovým jevům i působení negativního vrstevnickému tlaku.

Preventivní aktivity školy jsou jednak součástí výuky výchovně vzdělávacích předmětů, jednak v průběhu školní docházky škola realizuje řadu projektů.

V naší škole byl vytvořen užší realizační tým skládající se ze sedmi osob: dvou výchovných poradců a preventistů, ředitelky školy a zástupci pro 1. a 2. st. Jeho úkolem je věnovat se mapování klimatu na škole, motivace pedagogů k dalšímu vzdělávání, vyšetřování krizových situací, spolupráce s rodiči a školními poradenskými zařízeními. Třídní učitel se věnuje utváření pozitivních vztahů ve třídě, každá třída má vytvořená a vyvěšená třídní pravidla. Učitelé se snaží podpořit děti, kterým bylo ubližováno a i ty, které se na ubližování podílely. Na základě potřeb ochrany obětí šikany, či výbuchu kolektivního násilí byl vytvořen ochranný režim - „pavouk“, který má za úkol rychle zmobilizovat všechny síly potřebné k eliminaci násilí.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

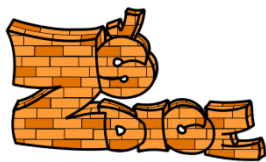
OCHRANNÝ PAVOUK:

I. st. NÁSILÍ

1. Učitel zmapuje situaci.
2. Učitel izoluje oběť od agresorů. (Např. ji posadí na židli za dveřmi, než přijde pomoc.) Učitel zůstává ve třídě. Pokud je potřeba oběť ošetřit, zůstává až do příchodu zástupkyně, školnice nebo jiného pracovníka s obětí.
3. Učitel pošle lístek s heslem „MOTÝL“ a s názvem třídy k paní zástupkyni, ke školnici nebo jinému pracovníkovi. Všichni pracovníci školy jsou seznámeni s tím, co toto heslo znamená. (Tedy dostavit se do třídy, která je uvedena na lístku.)
4. Povolaná osoba se neprodleně dostaví ke třídě a postará se o oběť.

II. st. NÁSILÍ:

Při ozbrojeném útoku nebo podobné agresi nezasahovat, ale ihned volat policii a záchrannou službu.

3 ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Při tvorbě minimálního preventivního programu jsme vycházeli ze Školní preventivní strategie, která stanovuje:

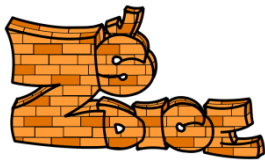
- východiska a základní cíle primární prevence školy
- priority v oblasti primární prevence
- cíle školy v oblasti rozvoje a podpory sociálních kompetencí žáků

Školní preventivní strategie vychází z:

- podmínek školy
- závazných dokumentů
- stanovení priorit na základě analýzy dotazníkového šetření prováděného ve dvouletých intervalech
- zaměření na rozvoj a podporu sociálních kompetencí žáků

Školní preventivní strategie vychází z těchto dokumentů:

- Národní program rozvoje vzdělávání, tzv. Bílá kniha
- Akčním plán Evropské unie boje proti drogám
- Dokument WHO Evropské zdraví 21 – Cíl 12
- Usnesení vlády č. 1046 k Dlouhodobému programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky Zdraví pro všechny v 21. Století
- Plán primární prevence rizikového chování dětí a mládeže ve Středočeském kraji
- Metodický pokyn MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016 a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).
- Metodické doporučení prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)
- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027. Schválena 18. 3. 2019, poprvé v historii schválena vládou, vláda se zavázala plnit úkoly akčního plánu. Akční plán byl schválen na období 2019-2021. K realizaci akčních plánů jsou stanoveny pracovní skupiny. Národní strategie a akční plány jsou zveřejněna na webových stránkách MŠMT <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt?highlightWords=n%C3%A1rodn%C3%AD+strategie+prim%C3%A1rn%C3%AD>
- Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28: přílohu č. 7 – Kyberšikana, přílohu č. 10 – Vandalismu.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže - dokument MŠMT č.j. 21291/2010-28, přílohy návykové látky, alkohol a tabák. Materiály prošly schvalovacím procesem MŠMT a jsou zveřejněny na webových stránkách MŠMT na adrese <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokynyus> a přílohu č. 11 – Záškoláctví
- Na webových stránkách Středočeského kraje je zveřejněný nový metodický pokyn s názvem

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Metodický pokyn č. 1/2019 – Spolupráce ZŠ a OSPOD Středočeského kraje. Pokyn je ke stažení na adrese

<https://www.kr-stredocesky.cz/web/socialni-oblast/metodicke-pokyny-a-stanoviska>

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže Č. j.: 21291/2010-28

3.1 Podmínky školy

Základní školu ve Zdicích navštěvuje více než 600 žáků.

Problémy: alkohol, kouření, sebepoškozování, agresivita (krádeže, poškozování cizí věci), záškoláctví

Rizikové skupiny: žáci s poruchami chování, žáci s SPU, žáci jiných národností, žáci ze sociálně méně podnětného prostředí.

3.2 Stanovení projektů primární prevence

Každoročně škola provádí hodnocení minimálního preventivního programu a rozbor aktuální situace v oblasti výskytu společensky nežádoucích jevů.

Pokračování v akcích školy a plánování nových projektů pro školní rok 2024 / 2025.

- Zajistili jsme preventivní a bezpečnostní akce s ZSJ, IZS - složkami
- Projekt Finanční gramotnost
- Projekt Dopravní výchova.
- Pravidlo Fair play do našich činností.
- Ovoce do škol na obou stupních školy
- Výtvarné, hudební, sportovní, literární, matematické a odborné soutěže
- Hudební a divadelní představení
- Dbáme na zdravý a bezpečný vývoj našich žáků ve škole
- Zdravý životní styl z pohledu bezpečnosti

3.3 Cíle školní primární prevence

Základními cíli školní strategie primární prevence sociálně patologických jevů jsou:

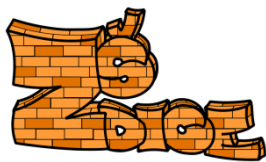
1. výchova ke zdravému životnímu stylu

- zajistit realizaci výchovy ke zdraví do vzdělávacích programů jednotlivých předmětů
- rozvíjet dovednosti pedagogů v používání efektivních metod primární prevence
- podporovat předávání zkušeností z preventivní práce v rámci školy i regionu

2. rozvoj a podpora sociálních kompetencí

- zajistit začlenění rozvoje sociálních kompetencí do jednotlivých předmětů
- vytvářet projekty s cílem rozvíjet sociální kompetence žáků

3. zkvalitnění koordinace specifické primární prevence napříč subjekty zabývajícími se touto problematikou v regionu

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Při předcházení vzniku sociálně-patologických jevů je důležitá spolupráce školy a ostatních školských zařízení s dalšími institucemi, a to především se středisky pro volný čas dětí a mládeže, pedagogicko-psychologickou poradnou, s odbory školství mládeže a tělovýchovy na krajském úřadě, s okresním metodikem prevence, ale v případě potřeby i s odborníky na úrovni zdravotnických pracovníků (dětské lékaři, psychologové (Mgr. B. Vokáčová), psychiatři) a Policie ČR, krizovými centry (SPONTE – Králův Dvůr, SVP Slané, SVP – Příbram, p. Ptáčková), apod.

Třídní učitelé

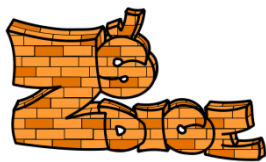
Zodpovídají za seznámení žáků se školním řádem a důsledky, které plynou z jeho nedodržování. Využívají formy a metody, které jsou zaměřeny na podporu rozvoje osobnosti žáků a získávání potřebných sociálních dovedností. Korigují své chování k žákům podle kodexu učitele viz. příloha č. 2. Průběžně monitorují stav ve třídě z hlediska vztahů, případných změn u jednotlivých žáků (rodinné stavy, nemoc, atd.), volnočasových aktivit dětí apod. Pravidelně ve stanovených termínech organizují třídnické hodiny, hrají s dětmi hry na utváření sociálních vztahů, komunikace, relaxace, řeší organizační záležitosti, ale i problémy ve výuce, výchovné problémy, vztahové problémy, zabývají se vzkazy ve schránce důvěry, apod. Využívají neformálních setkání k působení na žáky v rámci plnění MPP. Spolupracují s ostatními učiteli – řešení výchovných a výukových problémů, navrhování žáků s poruchami chování či učení k vyšetření v PPP. Spolupracují s rodiči (Při vyskytnutí problémů nebo jen jakýchkoliv náznaků potíží žáka, pravidelně s rodiči komunikují a o rozhovorech vedou záznam.). 1 krát za rok od 3. – 5. roč. vytváří evaluaci třídních vztahů za pomoci metodika prevence a z šetření udělají záznam

Vychovatelé školní družiny

Vychovatelky ve školní družině pracují s věkově smíšenou skupinou dětí. Družinu sice zpravidla navštěvují žáci prvního stupně, ale nepravidelně do ní docházejí i starší žáci, kteří z důvodu dojíždění zde tráví určitý čas. V takové skupině dětí je prostor pro vzájemné působení starších dětí na mladší, kteří napodobují své starší kamarády. Proto je třeba učit děti vzájemnému respektu a ohleduplnosti, vzájemnému naslouchání a rozvíjení spolupráce. Děti by měly být zároveň podporovány při zdravém prosazení sebe sama, obhájení vlastního názoru, učeny různým možnostem řešení konfliktů, podílet se na vytváření příjemného prostředí pro sebe a ostatní. Proto je možno použít různých her, kdy děti hrají různé role, námětových her, kdy děti spolupracují na konkrétní téma, např. společná kresba nebo stavba, soutěže v prostorách družiny i hry a soutěže v přírodě. Součástí výchovného plánu ŠD jsou témata PP pro daný škol. rok.

Nepedagogičtí pracovníci

Jejich úkolem je seznámit se s PP. Mohou svými postřehy přispět k působení v oblasti prevence (významné mohou být jejich postřehy z prostor, ve kterých se pohybují, a kde může docházet k experimentu s návykovou látkou, šikaně apod.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Rodiče

Jsou informováni na třídních schůzkách (třídní schůzky jsou jednou za rok hromadné, dvakrát do roka konzultační) a webových stránkách školy o existenci PP a jeho jednotlivých aktivitách. Je důležité, aby byli informováni o jednotlivých výukových i výchovných problémech svých dětí a podíleli se na jejich řešení, ale hlavně jejich předcházení. Je nutno, aby byli motivováni ke spolupráci – například forma neformálních setkání, účast rodičů na výchovných a vzdělávacích akcích realizovaných školou atd. Jsou seznámeni s pravidly školního řádu a možnými sankcemi za jejich porušení. PP je projednáván a schvalován Radou školy. Pravidelně jsou jim předávány dotazníky (scio) zaměřující se na klima školy. Každý vyučující, který bude žákem nebo rodičem informován o možném ubližování, tuto informaci předá vedení a ve spolupráci s užším realizačním týmem situaci prošetří. Zdravá výchova dětí v rodině a ve škole je nejúčinnější a zároveň nejlevnější prevencí, proto je třeba dbát o vytváření souladu mezi prací rodiny a školy.

3.4 Tým primární prevence

Úkolem členů týmu primární prevence je vytvářet podmínky pro realizaci programů primární prevence ve škole, provádět realizaci programů primární prevence, zpracovávat dokumentaci akcí a zajišťovat jejich zveřejnění na webových stránkách školy a zpracování zpráv do regionálního tisku. Spolupracovat při přípravě metodických materiálů.

• Mgr. Vendula Grossová	ředitelka školy
• Ing. Šárka Nováková	statutární zástupkyně ředitelky 2. stupně
• Mgr. Michaela Hatinová	zástupkyně ředitelky 1. stupně
• Mgr. Miroslava Lodeová	školní metodik prevence 1. stupeň
• Mgr. Lucie Sklenářová	školní metodik prevence 2. stupeň
• Mgr. Kateřina Baumová	výchovná poradkyně 1. stupeň
• Mgr. Helena Moutelíková	výchovná poradkyně 2. stupeň

Školní metodici prevence:

I. st. Mgr. Miroslava Lodeová, tel 603 183 982, miroslava.lodeova@zszdice.cz

Konzultační hodiny uvedeny na stránkách školy <http://www.zszdice.cz/>,

(oddíl zaměstnanci školy).

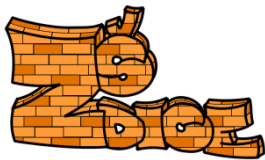
II. st. Mgr. Lucie Sklenářová, tel. 606 357 584, lucie.sklenarova@zszdice.cz

Konzultační hodiny uvedeny na stránkách školy <http://www.zszdice.cz/>,

(oddíl zaměstnanci školy).

Činnost školního metodika prevence

- vykonává činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské, o těchto činnostech vede písemnou dokumentaci
- koordinuje tvorbu a kontroluje realizaci školního preventivního programu

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

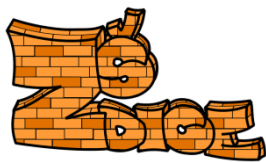
- koordinuje a participuje na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů
- metodicky vede činnost učitelů školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy)
- pomocí dotazníků pomáhá zjišťovat klima třídy, školy
- koordinuje vzdělávání pedagogů školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- koordinuje přípravu a realizaci aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků-cizinců, prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti
- koordinuje spolupráci školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v pedagogicko-psychologické poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími zařízeními a institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- kontaktuje odpovídající odborné pracoviště a participuje na prevenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů
- vede písemné záznamy umožňující doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření
- zajišťuje a předává odborné informace o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogům školy
- prezentuje výsledky preventivní práce školy, získává nové odborné informace a zkušenosti
- vede a průběžně aktualizuje databázi spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně-patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, pedagogicko-psychologické poradny, zdravotnická zařízení, policie, orgány sociální péče, nestátní organizace, působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce, organizace i jednotliví odborníci)
- vyhledává a orientačně šetří žáky s rizikem či projevy sociálně nežádoucího chování, poskytuje poradenské služby těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťuje péči odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)
- spolupracuje s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně-patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participuje na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně-patologických jevů ve škole
- připravuje podmínky pro integraci žáků s poruchami chování ve škole a koordinuje poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Výchovný – kariérový poradce

I. st. Mgr. Kateřina Baumová, katerina.baumova@zszdice.cz

Konzultační hodiny uvedeny na stránkách školy <http://www.zszdice.cz/>,

(oddíl zaměstnanci školy).

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Výchovný poradce koordinuje společně s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence. Aktivně nabízí učitelům a žákům možnost poradit se o svých problémech. Setkává se i s žáky, kteří jsou v některých případech ohrožení ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými. Komunikuje s pedagogy a sbírá podněty. Učitelé se na výchovného poradce obracejí v případě:

- výskytu agresivního chování ve třídě
- signálů o potížích žáka (osobnostní, rodinné, vztahové)
- náhlém i trvalém neúspěchu v učení
- obtížné komunikaci, konfliktu s rodiči
- porušování pravidel soužití ve škole žákem
- krádeží ve třídách

Výchovný poradce diagnostikuje situaci. Navrhuje opatření, setkání zainteresovaných lidí, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o kontaktech na další pomoc (adresář sociálních služeb apod.) linku bezpečí ad. Organizace. Obrací se na sociální odbor, kurátory v případě podezření na problém v rodině, porušování zákona.

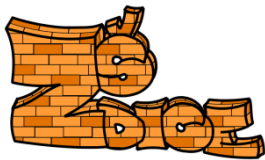
II. st. Mgr. Helena Moutelíková, helena.moutelikova@zszdice.cz

Konzultační hodiny uvedeny na stránkách školy <http://www.zszdice.cz/>,

(oddíl zaměstnanci školy).

1. Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:

- koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérový vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka
- základní skupinová šetření k volbě povolání, administraci, zpracování a interpretaci zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků
- individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem)
- poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem)
- spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, poradnou a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy
- zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek.
- zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence
- metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy
- poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům

Základní škola Zdice

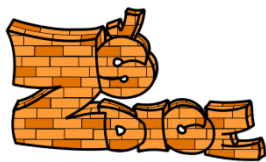
Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

-
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
 - vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření
2. Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.
 3. Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenční činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
 4. Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.
 5. Poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

3.5 Financování MPP

Realizace minimálně preventivního programu je financována z finančních prostředků základní školy a formou získaných grantů.

4 SPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÝCH JEVŮ VE VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTECH

4.1 Prevence pro 1. stupeň ZŠ

Tento program je zaměřen na předcházení vybraných sociálně patologických jevů. Probíhá interaktivní formou pomocí sociálních her a psychoher, divadelních představení zaměřených k prevenci patologických jevů, promítání videofilmů a formou diskusí a besed.

Se školním metodikem se program uskutečňuje v rámci dvou hodin ročně v každé třídě.

S třídními učiteli se činnosti k prevenci patologických jevů uskutečňují v rámci probíraného učiva, jako samostatné hodiny, v projektech, představeních, besedách a v rámci třídnických hodin. Měsíční plán akcí je v příloze č. 4.

4.1.1 Návrhy na probírání témat v rámci učiva

1. ročník prvouka

Vhodné využití volného času (pracovní a odpočinkové návyky, práce a volný čas – zimní sporty). Práva a povinnosti (Jsem školák – jak se správně chovat). Já a ostatní (Moje rodina – život v rodině). Mé tělo – péče o zdraví, svůj zevnějšek a osobní hygiena (Člověk, člověk a zdraví).

2. ročník prvouka

Výchova ke zdraví. Moje rodina – člověk součástí skupiny, blízká osoba. Člověk a zdraví (nemoc, úraz, správná výživa, hygiena). Práce a volný čas (správné využití volného času)

3. ročník prvouka

Svět kolem nás – Obrazy z našeho kraje (moje okolí). Poznávání přírody a jejich ochrana. Člověk – zdravý životní styl, průběh lidského života

4. ročník přírodověda

Život na zemi – životní cyklus, rovnováha v přírodě. Výchova ke zdraví – chování v přírodě. Sám sebou – chráním sám sebe, nebezpečné látky a závislosti. Projekt zdravé zuby

4. ročník vlastivěda

Lidská sídla – vesnice a města (klady a zápory, možnosti např. vzdělávání, kultura, sport, prostor pro hry atd.)

5. ročník přírodověda

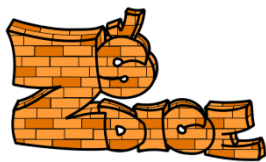
Zodpovědný přístup k životu – zodpovědnost za život na Zemi (Sám sebou). Projekt zdravé zuby

5. ročník vlastivěda

Člověk ve společnosti – pomoc a solidarita, pravidla soužití

1. - 5. ročník čtení a literární výchova

Zpracování vlastních zážitků, porozumění sobě sama. Možnost získávání informací, jejich zpracovávání a předávání. Rozvíjení schopnosti vyjádřit svůj názor. Zaujímání stanovisek k problémům. Využití jednotlivých literárních útvarů (bajky, pohádky – příběhy s ponaučením, dobrodružná literatura – zážitkové čtení).Estetická výchova.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

1. - 5.ročník tělesná, hudební a výtvarná výchova

Komunikace s vrstevníky – využití především pohybových her. Význam pohybu pro naše zdraví. Zapojení dětí do společných projektů, práce ve vrstevnickém kolektivu. Návčik na vánoční vystoupení. Návčik na představení pro rodiče v závěru školního roku. Estetická výchova.

Cíl:

Po pěti letech by děti měly umět:

- definovat rodinu jako zázemí a útočiště
- zvládat rozdíly v komunikaci s dětmi a dospělými
- mít základní sociální dovednosti
- umět se chránit před cizími lidmi
- mít základní zdravotní návyky
- umět si správně zorganizovat svůj volný čas
- umět rozlišit léky a návykové látky
- znát přesné informace o alkoholu, tabáku a dalších návykových látkách
- znát následky užívání návykových látek
- umět odmítat

4.2 Prevence pro II. stupeň ZŠ

Program prevence patologických jevů na II. st. je předáván zábavnou formou, pomocí různých her a zajímavých aktivit vedených odborníky. V následných diskusích jsou žáci informováni o všech těchto jevech, se kterými se ve svém životě mohou běžně setkat. Nejsou jim zde podávány pouze strohé informace, ale především jde o to, aby si žáci na věc utvořili vlastní názor a přijali možné důsledky svého rozhodnutí. Během těchto programů se také zaměřujeme na posílení jejich sebedůvěry, komunikačních dovedností, sebepoznání, tolerance, sebeocení, přijetí odpovědnosti za své chování.

4.2.1 Návrhy na probírání témat v rámci učiva

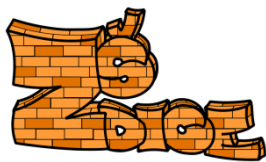
Občanská výchova

6. ročník

Člověk v rytmu času – schopnost uspořádat si svůj čas – povinnosti a odpočinek, význam volného času. Rodina – samota, její klady a zápory, jak ji využít, jak s ní bojovat. Člověk a lidská práva – moje osobnost, jak být sám sebou, zodpovědné rozhodování, práva a povinnosti, normy chování, zákony v ČR. Člověk a morálka – vytváření vlastního názoru, umění říct „NE“. Člověk a dospívání – já a my, poznávání sebe sama, rozvíjení kladných vlastností, budoucnost – reálné cíle. Globální problémy lidstva – drogy v lidských dějinách (legální, nelegální, pojem droga a účinky drog.

7. ročník

Rodina, národ, vlast – národy v ČR – rasová snášenlivost. Význam výchovy a vzdělávání. Kultura – pojem, kulturní aktivity člověka, vztah k umění, vliv masmédií.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

8. ročník

Člověk a dospívání (od rodičovské autority k samostatnosti – přijetí zodpovědnosti za svá rozhodnutí, pocit volnosti). Hledání blízkého člověka – já a ti druzí, vrstevnické party, osamělost, pohled do budoucnosti, rozum sebereflexe a zodpovědnost. Lidská tělesnost – mé tělo, zdravý způsob života (jednota duše a těla). Život je dar – důstojnost lidského žití. Člověk hledající sám sebe – smysl života, sebepoznání, sebereflexe, svědomí. Člověk a zlo, život ve lži, náhražky smyslu života. Svoboda řád – společenský řád, kontrola ve společnosti, společenské role. Lidská práva – společenská zřízení, různé kultury a jejich náboženství, problémy v této oblasti v současnosti, účast na životě společnosti. Poznávání světa – mýty, zkoumání světa, zdravý rozum, spoluzodpovědnost člověka.

9. ročník

Smysl společenství – sdílení a spolupráce, zdroje radosti a společenská dobra, nezastupitelnost rodiny. Svět a Evropa – oblasti spolupráce, ratifikace mezinárodních norem, spolupráce v sociální oblasti, koordinace v oblasti represe. Sociální vztahy – sociální péče a sociální politika státu

Výchova ke zdraví

6. ročník

Pravidla soužití mezi vrstevníky, v rodině, sociální role, přátelství, kamarádství. Dětství a nástup puberty – psychické a fyzické změny s tím související. Zdravý způsob života a péče o zdraví, rizika ohrožující zdraví a jejich prevence. Osobnostní a sociální rozvoj, sociální a komunikační dovednosti.

7. ročník

Na cestě za zdravím. Proměny životního stylu důsledkem civilizace (klady a zápory, civilizační choroby a jejich prevence). Problematika mentální anorexie. Mechanismus vzniku závislosti, centra odborné pomoci, vliv na zdraví a osobnost jedince – nácvik dovednosti „odmítnout drogu“. Sexuální chování a zdraví – HIV/AIDS a další pohlavní nemoci, sexuální zneužívání, zodpovědný přístup k sexu. Začlenění relaxačních a regeneračních prvků do režimu dne. Nácvik způsobů chování v krizových situacích.

Přírodopis

6. ročník

Drogy – přírodní látky (účinky některých rostlin a hub). Užití přírodních látek pro výrobu drog.

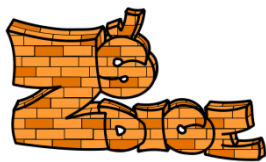
7. ročník

Lidská sídla a jejich okolí – výskyt nežádoucích rostlin. Existence norem pro pěstování některých rostlin (např. mák).

Biologie člověka + výchova ke zdraví

8. ročník

Základní životní funkce. Rozmnožování a vývin jedince (negativní vliv návykových látek). Zdraví a nemoc.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Chemie

9. ročník

Chemie ve společnosti. Deriváty uhlovodíků – alkoholy, alkoholismus a jeho nebezpečí. Chemický průmysl (výroba a využití). Ochrana člověka – zneužití chemických látek (LSD, těkavé látky atd.). Otravné a jedovaté látky.

Zeměpis

8. ročník

Cestovní ruch – turistika a drogy (legální a nelegální drogy, právní normy jednotlivých zemí...). Světový trh – drogový obchod, převážení omamných a psychotropních látek mezi státy, výnosy z obchodu, boj s nelegálním obchodováním.

9. ročník

Politická mapa dnešního světa – změny v politickém zřízení, otevření hranic, války a chudoba – vliv na obchodování s drogami, přístup jednotlivých států k problematice závislosti a spolupráce mezi nimi.

Dějepis

6. ročník

Starověk – drogy v dějinách lidstva.

7. ročník

Renesance a humanismus – nový pohled na život.

8. ročník

Společnost v 19. století – změna životního stylu, nové myšlenkové směry (osvícenství).

9. ročník

Svět a Evropa 20. století – civilizační problémy.

Český jazyk – literární výchova a sloh

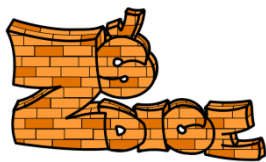
6. - 9. ročník

Zpracování lidských osudů, příběhů a problémů v jednotlivých literárních žánrech (dobro a zlo, způsoby řešení problémů,...). Možnost získávání informací. Vliv masmédií na současný způsob života – film, televize, časopisy, internet. Osvojování si komunikačních dovedností, schopnosti vypravovat, sdílet zážitky. Zpřístupnění krásné literatury dětem – četba ve volném čase. Slohové práce a mluvený projev s tématy zaměřenými na poznávání sebe sama, vztahy mezi lidmi (Být sám sebou, Taková jsme třída,..).

Tělesná výchova

6.- 9. ročník

Sport jako součást zdravého způsobu života. Volba vhodných sportovních aktivit – vzhledem ke zdravotnímu stavu, nepřeceňování vlastních sil. Doping ve sportu. Problematika diváckého násilí (rowdies).

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Hudební výchova

6.- 9. ročník

Seznámení s jednotlivými hudebními žánry, úloha hudby v životě člověka. Vyjadřování pocitů a prožitků pomocí hudby. Hudba jako relaxace. 60. léta – přelom v oblasti populární hudby „vzpouřa“ mladé generace – volný a svobodný život (volná láska, užívání drog). Odras současného způsobu života v jednotlivých hudebních žánrech – Punk, Heavy metal, Hard rock, Techno atd. „můj vzor“ – životní styl oblíbených interpretů a jeho napodobování (přejímání názorů a postojů, stylu oblékání, přístupu k užívání návykových látek apod.). Realizace v jednotlivých ročnících dle tematických plánů.

Výtvarná výchova

6.- 9. ročník

Výtvarné znázornění pocitů a představ. Učení k tvůrčímu přístupu v práci. Rozvíjení fantazie a představivosti. Poznávání světa přírody a svata vytvořeného člověkem. Osvojování si umělecko-řemeslných dovedností. Svět reklamy – vliv reklamy na způsob života. Průběžně během roku účast ve výtvarných soutěžích. Realizace v jednotlivých ročnících v souladu s tematickými plány

Cíl

Žáci by před opuštěním ZŠ měli znát a umět

- pojmenovat základní návykové látky
- znát jejich účinky na lidský organismus
- orientovat se v problematice závislosti
- znát základní právní normy
- vědět, kde jsou kontaktní místa pro danou problematiku
- posilovat své sebevědomí
- správně se rozhodovat, odmítat
- zaujímat zdravé životní postoje
- orientovat se v problematice sexuální výchovy
- bránit se různým formám násilí, vědět, kde hledat pomoc
- zvládat základní sociální dovednosti

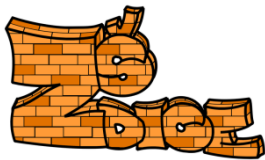
4.3 Specifická primární prevence rizikových jevů v projektech

Projekt „GO“

V rámci tohoto dlouhodobého projektu specifické primární prevence probíhá v šestých třídách dvoudenní intenzivní interaktivně vedený kurz rozvoje sociálních dovedností v rozsahu 20 hodin. Objekt je vhodný jednak podmínkami poskytujícími ideální zázemí, jednak okolí nabízí vhodný terén pro realizaci zážitkových aktivit. Program je veden třídními učiteli s bohatými zkušenostmi s vedením kurzů. Kurz využívá metod zážitkové pedagogiky.

Lyžařský kurz

Lyžařský kurz patří mezi další dlouhodobé projekty specifické primární prevence. Probíhá v sedmých třídách. Délka kurzu je 5 dní v rozsahu 40 hodin. V posledních letech je místem konání objekt SKI BIKE Samoty v Železné Rudě. Objekt je svými podmínkami a zázemím vhodný pro jeho realizaci. Program je

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

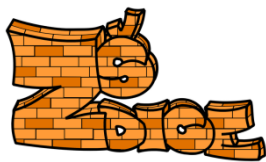
veden metodiky prevence a proškolenými instruktory lyžování z řad našich pedagogů.

Cíle kurzu:

- posilovat sebevědomí a sebedůvěru žáků
- rozvíjet jejich komunikační dovednosti a schopnost spolupracovat
- učit žáky řešit konstruktivně konfliktní situace
- učit žáky zvládat zátěžové a stresové situace
- vytvořit příznivé podmínky pro budování dobrých vztahů mezi spolužáky i mezi žáky a jejich třídním učitelem

Oblast primární prevence:

- prevence agresivity, šikany, násilí, netolerance a xenofobie.

5 NESPECIFICKÁ PRIMÁRNÍ PREVENCE

Naším prvořadým cílem vytvořit pro žáky motivující učební prostředí, kde se budou cítit bezpečně, a které budou moci přijmout za své. Cílem preventivního programu naší školy je vytvořit optimální prostředí pro výuku jak pro pedagogy, tak pro žáky. Již mnoho let se snažíme být školou, která neznamena pro žáka hrozbu, ale příjemné místo k setkávání se se spolužáky a učiteli, kde může rozvíjet svoji osobnost.

Školní řád

Fungování školy bez jasně stanovených pravidel není možné, proto má každá škola svůj školní řád. Hluběji se seznamují žáci se školním řádem v 1. třídách. Klíčové body školního řádu jsou jim pak připomínány ve všech ročnících vždy na začátku nového školního roku. Školní řád zároveň považujeme za dokument stále otevřený, v případě nutnosti či společenské potřeby jsme připraveni jej aktualizovat, i když věříme, že naopak stabilita zásad, kterou vyžadujeme po žácích po celou dobu školní docházky, vede k jejímu snazšímu zafixování. Každá třída si pak ještě vytváří vlastní vnitřní pravidla chování ve třídě, která vychází z vnitřních potřeb žáků. Se školním řádem jsme seznámili zákonné zástupce žáků.

Prostředí školy

Uvědomili jsme si již dávno, že už samotné prostředí školy je určujícím faktorem pro úspěšnost vytvoření příjemného pracovního klimatu. V přízemí a v patrech budov vystavujeme práce žáků. Stejně tak je nepsaným pravidlem, že i v jednotlivých třídách jsou vyvěšovány jak práce výtvarné, tak i výsledky projektů jednotlivých tříd, případně fotodokumentace třídy ze společných aktivit. Cílem toho je vytvořit u žáků sounáležitost s vlastní třídou a vytvořit jim tvůrčí pracovní prostředí.

Aktivity pro volný čas

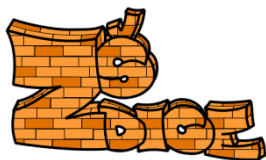
Žáci ZŠ mohou navštěvovat následující zájmové kroužky v prostorách nebo v blízkosti školy: Florbal, fotbal, gymnastika, volejbal, sportovní hry, sborový zpěv, anglický jazyk, šachy, tenis, ping pong, hasiči, keramika, dramatický kroužek, aj.

5.1 Hry, které je možno použít při realizaci PP

Při realizaci preventivního programu je vhodné využívat her, jedná se především o sociální hry a psychohry, ve kterých můžeme navodit určité situace a atmosféru a využít jich k posílení schopnosti samostatného rozhodování, umění vyjádřit svůj vlastní názor, hledání vhodných řešení apod. Děti se ale mají naučit i odpočívat, proto využíváme různých relaxačních metod a cvičení, pomáháme dětem cvičit umění koncentrace.

Mnoho her a relaxačních technik a cvičení koncentrace nabízí např.:

- Sám sebou – sada učebnicí určená pro základní školy a osmiletá gymnázia, autoři dr.Z.Kašparová, dr. T.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Hlouška

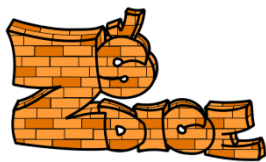
- Techniky pro rozvoj osobnostních a sociálních kompetencí žáků ZŠ
- Interakční techniky pro nácvik jasné komunikace, Nečasová, J.
- Hry, Houška, V.
- Interakční psychologický výcvik Kolařík, M.
- Hry pro tvořivé myšlení – Portmannová Rosemarie, Portál
- Hry pro zvládnání agresivity a neklidu – Zdeněk Šimanovský, Portál
- Sociálně psychologické hry pro dospívající – S. a H. Hoppeovi, J. Krabel, Portál
- Psychologické testy pro kluky a děvčata – J. Kincherová, Portál
- www.guild.cz/drogy.htm - PaedDr. Kašparová (realizace programu Sám sebou)
- www.mvcr.cz/prevence/index.html - stránky ministerstva vnitra týkající se prevence kriminality
- www.cba.muni.cz/prevencenemoci - stránky týkající se zdravého životního stylu
- web.telecom.cz/filia – stránky Institutu Filia – vzdělávání a prevence v oblasti drogových závislostí
- www.helplineaids.cz
- www.mladez2006.info problematika drogových závislostí, alkoholismu, kouření, kriminality, ekologické osvěty

Osobnostní a sociální výchova, vzdělávací programy pro učitele a žáky:

<http://www.odyssea.cz/metodiky-osv.php?cast=lekce-osv>

<http://www.odyssea.cz/metodiky-osv.php?cast=pripravy>

<http://www.odyssea.cz/metodiky-osv.php?cast=citanka-osv>

6 PREVENTIVNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Program specifické primární prevence zaměřené na problematiku šikany je součástí MPP školy. Vychází z Pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních č.j. MSMT-21149/2016 a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky např. v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Důležité znaky šikanování: záměrnost, cílenost, opakování (není podmínkou), nepoměr sil, bezmocnost oběti, nepřijemnost útoku, samoúčelnost agrese.

Cílem programu proti šikanování je vytvořit bezpečné, respektující a spolupracující prostředí pro všechny žáky.

Zodpovědnost školy

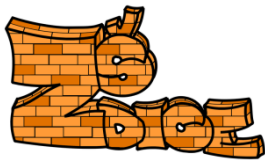
Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou školy a školská zařízení povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předchází, jeho projevy neprodleně řeší a každé jeho oběti poskytne okamžitou pomoc. Vytváření školního programu proti šikanování je dlouhodobý a trvalý proces. Určují ho dva znaky – celoškolský rozměr a zaměření na specifickou prevenci.

Mapování situace

Škola provádí pravidelné mapování situace. V letošním školním roce proběhne anonymní dotazníkové šetření ve druhém pololetí školního roku. Analýza jeho výsledků bude podkladem pro následnou evaluaci. Podle výsledků se prevence zaměřuje na třídy s častějším výskytem projevů agresivního chování.

Realizační tým programu:

- ředitel školy
- školní metodici prevence
- výchovný poradce pro 1. stupeň

- výchovný poradce pro 2. stupeň
- vedoucí ŠD

6.1 Krizový plán řešení šikany ve škole

Postupy řešení počáteční šikany:

- rozhovor s těmi, kdo upozornili na šikanu
- informovat ředitele školy a školního metodika prevence
- nalezení vhodných svědků
- individuální rozhovory se svědky (konfrontace)
- nikdy nekonfrontovat oběť a agresora!
- zajištění ochrany obětem
- rozhovor s agresory (konfrontace mezi nimi)

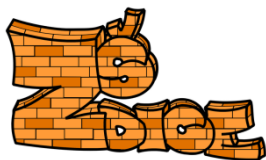
Postupy řešení pokročilé šikany

- překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti
- informovat ředitele školy a školního metodika prevence
- domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování
- zabránit domluvě agresorů na křivé výpovědi
- pomoc a podpora oběti
- nahlášení policii
- vlastní vyšetřování

Spolupráce s rodiči

Při řešení šikany a projevů agresivity i dalších rizikových jevů spolupracuje výchovná komise – vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, třídní učitel, případně další pedagogičtí pracovníci s rodinou oběti i s rodinou agresora. Při jednáních je důležitý taktický přístup a zachování důvěrnosti informací.

Rodiče jsou na třídních schůzkách informováni, jak postupovat, když se dozví o šikaně.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

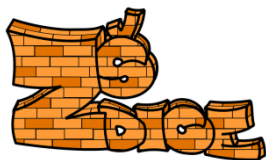
web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

7 KONZULTAČNÍ HODINY ŠKOLNÍHO METODIKA PREVENCE PRO RODIČE A ŽÁKY

Poradenské činnosti provádí školní metodik prevence v souladu s Vyhláškou č.72/2005 Sb. Školní metodik prevence poskytuje poradenské služby žákům s rizikem či projevy sociálně patologického chování a jejich zákonným zástupcům a pomáhá zajišťovat péči odpovídajícího odborného pracoviště.

Středa: 14 – 15 hodin

(Je možné telefonicky dohodnout i jiný termín vzhledem k aktuální potřebě žáka, nebo rodičů.)

8 SEZNAM ZAŘÍZENÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE PROBLEMATIKOU PRIMÁRNÍ PREVENCE V OBLASTI SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ

Pedagogicko - psychologické poradny:

PPP Králův Dvůr, Plzeňská 90, K. Dvůr, 267 02 telefon: 311637119

PPP Hořovice, Větrná 869, 268 01, telefon: 603 893 853, ppp.horovice@sendme.cz

Organizace pomáhající týraným dětem, domácí násilí

Sdružení Linka bezpečí

Rodičovská linka: 840111234

Linka vzkaz domů: 800111113, 724727777

Linka bezpečí: 116111, 80015555

ROSA - Informační a poradenské centrum pro ženy - oběti domácího násilí

Podolská 25, Praha 4, tel/fax: 241 432 466 (SOS linka 602 246 102)

Psychosociální centrum ACORUS pro ženy v tísní a oběti domácího násilí

Nonstop linka 283 892 772.

Pomoc obětem trestných činů

Bílý kruh bezpečí, Duškova 20, Praha 5. Tel.: 257 31 71 00.

Organizace pomáhající závislým

Centrum primární prevence Prev-centrum

Meziškolská 1120/2

Praha 6, 16000

Telefon: 776 619 505; 233 355 459

Fax: 233 355 459

E-mail: cpp@prevcentrum.cz

Institut Filia - vzdělávání

Sokolská 26

120 00 Praha 2

tel./fax: 224 263 026, tel.: 224 261646,

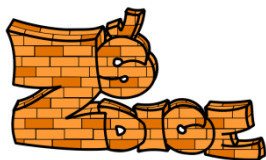
e-mail: filia@telecom.cz

[Drogové informační centrum SANANIM](http://www.drogovaporadna.cz) [Praha]

www.drogovaporadna.cz

Praha 13 Ovčí hájek 2549/64A

tel: 284825817

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Poradenská linka K-centra

283872186

Mudr. Csémyová

Centrum léčby závislosti na tabáku – Motol

V Úvalu 84, P5, 224436646, st 14.00-16.00

Organizace pomáhající nemocným AIDS

Státní zdravotní ústav

Šrobárova 48

Praha 10

tel.: 267 082 473, 267 082 262

bezplatná linka pomoci AIDS 800 144 444

Zdravotní ústav se sídlem v Praze

Myslíkova 6

Praha 2

tel.: 224 910 757

Zdravotní ústav Středočeského kraje – pobočka Praha

Dittrichova 17

Praha 2

tel.: 224 914 966

Národní linka pomoci AIDS „HELP LINE AIDS“

tel.: 800 144 444

www.aids-hiv.cz

Česká společnost AIDS pomoc (ČSAP)

Dům světla

Malého 4

Praha 8 – Karlín

tel: 224 814 284, 224 810 345

www.aids-pomoc.cz

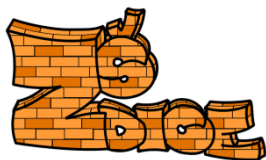
Bezplatná nonstop linka pomoci AIDS ČSAP

tel.: 800 800 980

Organizace zabývající se problematikou zdravé výživy

Mudr. Barčáková Ulrika

DĚTSKÉ LÉKAŘSTVÍ

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

Obezitologická poradna - ordinuje v pondělí

FN Motol, Praha 5

Tel: 22443 3806, ev.3811

Email: ulrika_barcak@yahoo.com

Dětská obezitologická ambulance při Dětské poliklinice FN Motol

V úvalu 84

150 06 Praha 5

pondělí 224 433 812 MUDr. Ulrika Barčáková

úterý 224 433 821 MUDr. Zlatko Marinov

E-mail: z.marinov@seznam.cz

kontaktní osoba: MUDr. Zlatko Marinov

Krizová linka ANABELL (poruchy příjmu potravy), tel. 848 200 210

Psychosomatická klinika, s.r.o.

Patočkova 3, Praha 6

tel.: 233 351 741, 233 081 231

www.psychosomatika.cz

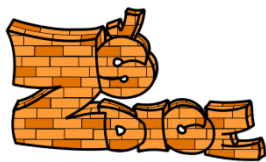
Kurz snižování nadváhy u dětí (pro rodiče s dětmi)

Probíhá pravidelně jedenkrát týdně v budově Gymnázia Na Vítězné pláni na Praze 4

divoka@istob.cz, nebo na telefonu 603 347 250.

8.1 Instituce poskytující služby v oblasti prevence

Linka bezpečí dětí a mládeže	116 111
Zelená linka	800 155 555
Národní linka prevence AIDS	800 144 444
DONA (linka pomoci obětem domácího násilí)	251 511 313
Dětské krizové centrum a linka důvěry (Praha 4)	241 480 511
Pro děti týrané, zneužívané a zanedbávané	241 484 149
Růžová linka pro děti	272 736 263
Linka důvěry, prevence (obchodu se ženami)	222 717 171
Pomoc obětem trestné činnosti	257 317 100
Linka pomoci alternativa dívky	241 727 763 (713)
Linka zdraví	224 215 261
OS AKORD (pomoc rodinám s postiženými dětmi)	222 519 796
Centrum krizové intervence – Praha 8, Bohnice	284 016 666
Centrum pomoci závislým, Praha 4	261 260 476
SANANIM, drogové informační centrum	284 822 872
Pomoc ohroženým drogou, Praha 7	283 872 186
DROP-IN, středisko drogových závislostí	222 221 431 (124)
PREV-CENTRUM	233 355 459
GAY LINKA POMOCI	222 514 040

Příloha č. 1

1. Program proti šikanování

Obecná ustanovení

Školy a školská zařízení mají mimořádnou odpovědnost za předcházení vzniku problému šikany. Musí využívat všech nástrojů a metod k odpovědnému potírání a vyrovnávání se s tímto problémem hned při jeho vzniku. Je nutné zastavovat agresivní chování dětí, které se v tomto věku často stávají členy marginálních sociálních skupin. V dospělosti pak mají zpravidla tyto děti více konfliktů se zákony než ostatní.

Charakteristika šikanování

Šikanování je chování, jehož záměrem je ublížit, zastrašit nebo ohrožit jiného žáka, popřípadě skupinu žáků. Je to cílené a často opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupinám, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje fyzické útoky v podobě bití, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít také formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Projevem šikany je i tzv. nepřímá podoba-nápadné přehlížení a ignorování žáka nebo skupiny žáků. Nebezpečí šikany spočívá v závažnosti, dlouhodobosti a často v celoživotních následcích na duševním i tělesném zdraví. Novým jevem verbální šikany je tzv. kyberšikana. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, SMS zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Na základě kyberšikany je ve škole zakázáno kohokoli (žáka, pedagogického či provozního pracovníka) fotit nebo nahrávat na mobilní telefon či podobné záznamové zařízení, pokud dotyčná osoba k tomu nedala souhlas.

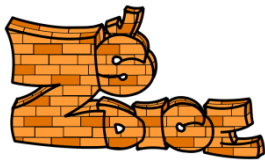
Škola a šikanování

Hlavním úkolem je zajistit pocit bezpečí každého jedince-je to ojedinělá podmínka pro vytváření produktivního prostředí a dobrého sociálního klimatu školy. Povinností školy je předcházet všem náznakům agresivity a všem způsobům šikany mezi žáky. Šikanování nesmí být pracovníky školy v jakékoliv podobě akceptováno. Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky v době vyučování a školních akcí a odpovídá za škodu způsobenou žákům v době vykonávání přechodného dohledu, tj. při vyučování a v přímé souvislosti s ním. Pedagog musí šikanování mezi žáky neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Šikana a trestní řád

Z hlediska trestního zákona může šikanování naplňovat skutkovou podstatu trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, útisku, ublížení na zdraví, loupeže, vzbuzení důvodné obavy, poškozování cizí věci, znásilnění, kuplířství apod.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádná

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu. V úvahu přicházejí i další trestné činy, jako např. nadržování či schvalování trestného činu, v krajním případě i podněcování k němu. Skutkovou podstatu účasti na trestním činu podle § 10 trestního zákona může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl nebo neodstranil překážky ke spáchání trestného činu např. ponecháním šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

Projevy šikanování

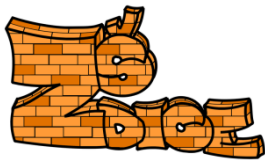
Projevy šikanování mohou mít velice různou podobu. Jejich znaky lze rozdělit do skupin:

1. verbální přímé
2. verbální nepřímé
3. fyzické přímé
4. fyzické nepřímé
5. aktivní
6. pasivní

Za určitých podmínek může šikanování přerůst do trestné činnosti popř. organizovaného zločinu.

Úkoly školy v prevenci

1. S podstatou a formou antisociálního chování se musí seznámit žáci, učitelé, výchovní poradci, ředitelé i další nepedagogičtí zaměstnanci škol. Žáci by měli vědět a znát důsledky, které mohou nastat. Vyloučená je tendence podceňovat počáteční projevy šikany.
2. Každý pedagogický pracovník vede důsledně a systematicky k osvojování si norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, které respektují individualitu žáka a rozvíjejí
 - a) demokratické mezilidské vztahy
 - b) respekt k individualitě jedince
 - c) etické jednání (tolerance, humanita)
 - d) jednání v souladu s právními normamiDůležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem.
3. Výchovní poradce, metodik prevence popř. další učitelé využijí a zúčastní se vzdělávání v akreditovaných programech, které poskytují pedagogická centra.
4. Ředitel školy odpovídá za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikany a agresivity.
 - a) Je nutné, aby zajistil účast školního metodika prevence v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Školní metodik prevence bude zodpovídat za informovanost všech pedagogických pracovníků školy. Sám se bude aktivně podílet na řešení případů šikanování a napomáhat svým kolegům zvládnout základní postup a strategii při řešení konkrétních situací. Je nutné navodit úzkou spolupráci mezi žáky, rodiči a pedagogy a jasně vymezit možnosti oznamování i zárodků šikanování s jasným zachováním důvěrnosti těchto sdělení.
 - b) Ve školním řádu jasně stanovit pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.
 - c) Zajistit v souladu s pracovním řádem zvýšený a kvalitní dohled pedagogů před vyučováním a o přestávkách nejvíce pak v prostorách, kde již k šikaně došlo.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

- d) Seznámit pedagogy se systémem školy pro oznamování a vyšetřování šikany, vést pečlivou evidenci všech případů (výchovný poradce nebo metodik).
- e) Aktivně zapojit do prevence i nepedagogické pracovníky.
- f) V této oblasti zvyšovat informovanost pedagogů všemi reálnými a dostupnými prostředky.
- g) Informovat žáky, rodiče a pedagogy o tom, co dělat v případě, když se dozví o šikanování.
- h) Spolupracovat s odbornými službami resortu školství (PPP, střediska výchovné péče apod.)

Spolupráce školy s rodiči žáků

Při podezření na šikanování žáka musí spolupracovat škola zastoupená ředitelstvím nebo výchovným poradcem s rodiči oběti i s rodiči agresora. Při jednání je nutné dbát na zachování důvěrnosti informací. Je vhodné upozornit rodiče na sledování možných příznaků šikany. Rodiče, pokud zjistí šikanu, by se měli poradit s kompetentní osobou ze školy a pak situaci společně řešit. Měli by tímto situaci škole sdělit. Každý vyučující, který bude žákem nebo rodičem informován o možném ubližování, tuto informaci předá vedení a ve spolupráci s užším realizačním týmem situaci prošetří

Spolupráce školy se specializovanými a ostatními institucemi

Při řešení případů šikany je nutná spolupráce ředitelství nebo výchovného poradce školy s institucemi: viz. úvod MPP

- a) ve zdravotnictví s pediatrií, s psychiatrickou, psychoterapeutickou péčí apod.
- b) v soudnictví se soudci, obhájci, žalobci,
- c) v oblasti sociální péče s oddělením péče o rodinu a děti, s odd. sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření).

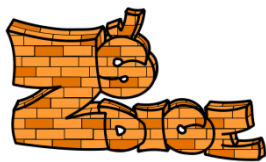
Při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu přestupku nebo trestného činu, je ředitel školy povinen oznámit tuto skutečnost Policii ČR.

Škola prostřednictvím výchovného poradce neprodleně oznámí orgánu sociálně právní ochrany skutečnosti, které ohrožují žáka, nebo že žák spáchal trestný čin, popř. opakovaně páchá přestupky.

2. Příklady přímých znaků šikanování

a) Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být například:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstev mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou je ustrašený, nejistý.
- Působí, smutně, nešťastně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se náhle, nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené, znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

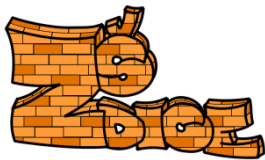
- Stále postrádá své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztrátu věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svou pravidelnou cestu ze školy a do školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přízrůbovací konflikty nejsou vzácností.

b) Přímé znaky šikanování mohou být například:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák „touto legrací“ zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným či pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné či peněžité dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- Rvačky, z nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

c) Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci či jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, telefonovalo s ním apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechutí jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivějším pozorování rozeznat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o odvoz autem.
- Dítě chodí ze školy domů hladové (agresoři mu berou svačinu či peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má lehký spánek, křičí ze snu např. „nechte mě!“
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutnící apatické, objevují se výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž uvádí nevěrohodné důvody (např. že je opakovaně ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.
- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje zlobu i k rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Svě

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.).

- Dítě se vyhýbá docházce do školy.

3. Metodika prevence šikany

Prevence:

- úzká spolupráce žák + rodič + pedagog
- utváření pozitivních vztahů ve třídě
- důvěrnost sdělení
- školní řád: jasná pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení
- vytvoření třídních pravidel, jejich vyvěšení na viditelném místě
- kvalitní dohled pedagogů hlavně v prostorách, kde by mohlo k šikaně docházet (WC, šatny)
- schránka důvěry
- aktivní zapojení i nepedagogických pracovníků
- informovanost žáků, rodičů, pedagogů o způsobech řešení šikany
- vytvoření užšího realizačního týmu

Metoda řešení šikany:

- uplatnění „pavouka“ (pravidla ochranného režimu pro ochranu oběti šikany a pravidla postupu při výbuchu kolektivního násilí viz. str. 8)
- rozhovor s tím, kdo na šikanu upozornil a s obětí
- nalezení vhodných svědků, rozhovor (i konfrontační) s nimi
- zajištění ochrany oběti
- rozhovor s agresory, konfrontace mezi nimi
- seznámení rodičů, dětí a pedagogů s výsledky šetření
- zajištění ochrany agresora
- opětovné nastavení pravidel třídy
- podpora všech žáků, aby se zamezilo opakování situace

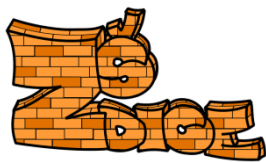
Výchovná opatření k potrestání agresorů:

- napomenutí a důtka třídního učitele nebo ředitele školy (podle závažnost provinění)
- snížení známky z chování – opakované agresivní chování, závažný přestupek
- doporučení rodičům k návštěvě SVP
- oběti šikany možnost doporučit psychoterapeutickou péči PPP

Co by měl každý žák o šikaně vědět:

1. Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili, nevšímalí si tě.
2. Proč jsi šikanován? Není to proto, že jsi špatný nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi některými žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Pamatuj si, že nikdo nemá právo ti ubližovat!

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

3. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje.
Nevzdávej to a udělej následující:
Obrať se na paní učitelku nebo paní ředitelku. Budou ti věřit, neprozradí tě a pomohou ti.
Svěř se svým rodičům.
Můžeš zavolat na bezplatnou Linku bezpečí: 116111

Ostatní metody práce

1. Posilování schopnosti vypořádat se s odmítnutím, zklamáním, selháním

Ukážeme dětem obrázek zamračeného, nespokojeného, plačícího dítěte přiměřeného věku. Děti přemýšlejí, proč se takto chová, co bylo příčinou. Vybereme jeden důvod a děti se snaží najít různá řešení situace. Nápady lze psát na tabuli a pak vybrat nejvhodnější. Děti také mohou popisovat vlastní konflikty, vymýšlet je. Vždy hledají možné způsoby řešení a náhradní činnosti.

Příklady konfliktů:

- Dostal jsem špatnou známku a nesmím se dívat na televizi.
- Mladší sourozenec vyvolal hádku, potrestán jsem byl já.
- Všechny kamarádky mají mobil, já ne.
- Chtěl jsem jít ven, ale musím uklízet svůj pokoj.
- Zradil mě kamarád.
- Nesmím si hrát na počítači, protože musím udělat úkol.
- Nedostanu křečka, protože mám alergie.
- Rodiče už na mě nemají tolik času, protože se narodil bratříček.

Těmito činnostmi vedeme děti k poznání, že problémy se dají řešit. Buď je vyřeší samy, nebo s pomocí rodičů, eventuálně odborníků. Učitel upozorní děti na existenci Linky bezpečí.

2. Výcvik dovednosti, jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků

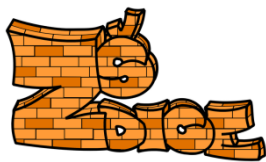
V tomto výcviku se učí děti odmítnout návrhy vrstevníků k činnostem, které by mohly mít nebo budou mít negativní následky. Tím se učí odmítnout v budoucnu i nabízenou drogu.

Metody práce:

Forma hry, kdy jeden žák přemlouvá druhého. Zpočátku roli „přemlouváče“ hraje učitel. Volíme různé formy nátlaku. Ten, kdo přemlouvá, argumenty odmítajícího neustále vyvrací. Tak musí odmítající dítě stále hledat pádnější argumenty.

Příklady situací:

- Kamarád tě přemlouvá, abys s ním vyrobil petardu.
- Bez vědomí rodičů se vydáme na delší výlet.
- Polezeme na skálu a jiná nebezpečná místa.
- Zkusíme si zakouřit.
- Sebereme doma víno a napijeme se.
- Ukradneme čokoládu v obchodě.
- Schováme spolužákovi tašku.
- Vezmeme si do školy prak.
- Zavoláme telefonem do školy a budeme vyhrožovat bombou.
- Nastříkáme sprejem na zeď nápisy.
- (Situace se mohou přizpůsobovat podmínkám ve třídě, škole)

Příloha č. 2

Kodex učitele

K rozvoji školního klimatu a zvyšování prestiže učitelského povolání na veřejnosti přijímáme následující základní body našeho přístupu k výkonu povolání:

Cílem naší práce je plně rozvinutý žák

- vždy si uvědomujeme, že pracujeme s dětmi a tomu přizpůsobujeme styl práce
- všemi cestami rozvíjíme zvědavost dětí, schopnost samostatně myslet, vyhledávat informace a možnost svobodně vyjadřovat svůj názor
- respektujeme osobnost člověka, žák je naším partnerem

V práci vždy vystupujeme profesionálně

- na každou vyučovací jednotku se řádně připravíme, ve výuce používáme moderní a efektivní metody
- do výuky nevtahujeme osobní problémy, ale naopak předáváme i své osobní životní zkušenosti
- s rodiči vždy jednáme na úrovni dospělých, ovšem v roli odborníka na vzdělávání
- iniciativně předkládáme návrhy na zlepšení výukové, provozní i organizační složky chodu školy
- soustavně si prohlubujeme svoji kvalifikaci tak, abychom se udrželi na úrovni soudobých poznatků vědy
- nezjišťujeme výši platu svých kolegů

Hlavním komunikačním signálem je úsměv

- s žáky, kolegy i rodiči jednáme co nejčastěji s úsměvem
- vždy hledáme především kladné stránky žákovy osobnosti
- uvědomujeme si, že trest je až poslední výchovná metoda; při ohrožení zdraví však důrazně zasahujeme
- citlivé záležitosti projednáváme s dětmi v ústraní, dítě musí cítit pochopení učitele

Vytváříme přátelské a demokratické prostředí

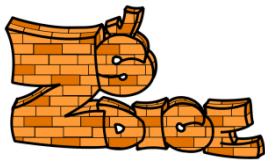
- nepřipouštíme jakékoliv kastování – ani mezi zaměstnanci, ani mezi žáky
- svobodně vyjadřujeme své názory a respektujeme právo na názor druhých
- rodiče žáků jsou zejména ve výchově našimi partnery, ne nepřáteli

Chráníme zdraví žáků i své

- dodržujeme všechna pravidla bezpečnosti práce, hygieny a požární ochrany na pracovišti
- pedagogický dozor vykonáváme aktivně – i tím zabráníme zraněním žáků

Chráníme dobré jméno i majetek školy

- jednáme vždy tak, abychom nepoškodili jméno školy
- případné problémy pracoviště neprojednáváme na veřejnosti ani do nich veřejnost nevtahujeme
- majetek školy využíváme účelně a šetrně

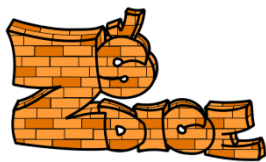

Základní škola Zdice

Žižkova 589, 267 51 Zdice

web: www.zszdice.cz, e-mail: zs.zdice@zszdice.cz, tel.: 311 686 576

- maximálně šetříme elektrickou energii, vodu a tepelnou energii, používáme pouze schválené spotřebiče

Příloha č. 3

Metodické a učební materiály a další pomůcky:

- Nešpor, K., Provazníková, H.: Prevence problémů působených návykovými látkami
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Prevence problémů působených návykovými látkami
Benešová, D.: Loutkohra (Drogy očima feťáků i protivníků)
Nešpor, K., Müllerová, M.: Jak přestat brát (drogy)
Nešpor, K.: Jak pomoci dětem odmítat alkohol a drogy aneb prevence v rodině
Presl, J.: Drogová závislost (Může být ohroženo vaše dítě)
Nešpor, K.: Jak překonávat problémy s alkoholem
Nešpor, K., Csémy, L.: Alkohol, drogy a vaše dítě
Nešpor, K., Marhulová, J.: Alkoholici, feťáci a gambleři
Kašparová, Z., Houška, T.: Sám sebou
Miovský, M.: Drogy – už, anebo ještě
Nešpor, K., Csémy, L., Pernicová, H.: Zásady efektivní primární prevence
Kolář, M.: Bolest šikanování
kol. autorů: Problematika dětské pornografie a její prevence ve škole
kol. autorů: Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních
kol. autorů: Drogy & vaše dítě

Odborné časopisy:

- Prevence sociálně nežádoucích jevů
Závislosti a my